

ZAKON O POLJOPRIVREDI

I OPĆE ODREDBE

Član 1.

Ovim Zakonom u Federaciji Bosne i Hercegovine (u daljnjem tekstu: Federacija) uređuju se: ciljevi i mjere poljoprivredne politike, korisnici prava, definira se poljoprivredno gazdinstvo, određuje pojam poljoprivrednika, institucionalna podrška, obavještanje u poljoprivredi i vođenje registara, upravni i inspeksijski nadzor, kaznene odredbe kao i druga pitanja od značaja za poljoprivredu.

Član 2.

Ciljevi ovog Zakona su utvrditi:

okvir za: institucionalne strukture, nadležnosti, odgovornosti, linije obavještanja, propise, mehanizme koordinacije, procese konsultacija, prava, obaveze i provođenje mjera na svim nivoima vlasti u Federaciji koje su uključene u razvoj sektora poljoprivrede;

okvir i mehanizme za jačanje konkurentnosti i kvalitete poljoprivredno-prehrambenih proizvoda, te primjenu standarda koji su potrebni za ostvarivanje dinamičnijeg razvoja u sektoru poljoprivrede;

okvir i mehanizme koji su potrebni za pripremu pridruživanja Evropskoj uniji (u daljnjem tekstu: EU) i ispunjavanje svih obaveza određenih međunarodnim sporazumima u vezi sa sektorom poljoprivrede, prerade i ruralnog razvoja koje su u nadležnosti Federacije.

Član 3.

Značenje pojedinih izraza

U smislu ovog Zakona pojedini izrazi imaju sljedeće značenje:

"Poljoprivredna djelatnost" podrazumijeva privrednu djelatnost koja obuhvata biljnu i stočarsku proizvodnju i sa njima povezane uslužne djelatnosti u skladu sa standardnom klasifikacijom djelatnosti u Bosni i Hercegovini te očuvanje zemljišta u dobrom poljoprivrednom i okolišnom stanju.

"Poljoprivredni proizvod" podrazumijeva proizvode biljne proizvodnje, stočarstva i ribarstva te proizvode prvog stepena njihove prerade. Lista poljoprivrednih proizvoda data je u Aneksu I koji je sastavni dio ovog Zakona.

"Poljoprivredno gazdinstvo" podrazumijeva proizvodnu jedinicu ili grupu jedinica koje čine proizvodnu cjelinu i sa tehničkog i privrednog gledišta, koje se bave proizvodnjom poljoprivrednih proizvoda; gazdinstvo se može baviti i drugim dodatnim (nepoljoprivrednim) proizvodnim i uslužnim djelatnostima. Poljoprivredno gazdinstvo može djelovati kao privredno društvo, obrt ili zadruga, ako je registrirano za obavljanje poljoprivredne djelatnosti, te kao porodično poljoprivredno gazdinstvo.

"Porodično poljoprivredno gazdinstvo" je samostalna privredna i socijalna jedinica zasnovana na vlasništvu i/ili upotrebi proizvodnih resursa i upravljanju porodice u obavljanju poljoprivredne djelatnosti.

"Poljoprivrednik" je fizičko lice koje na poljoprivrednom gazdinstvu proizvodi biljne i stočarske proizvode te obavlja i druge poslove vezane uz tu proizvodnju, bez obzira na stepen specijalizacije poljoprivrednog gazdinstva na kojem radi i koji posjeduje znanje i vještinu o poljoprivredi.

"Nosilac poljoprivrednog gazdinstva" podrazumijeva fizičko ili pravno lice, ili grupu fizičkih i pravnih lica u skladu sa statusom koji ima grupa i njeni članovi prema zakonima u Bosni i Hercegovini, a čije se gazdinstvo nalazi na teritoriji Bosne i Hercegovine, te obavlja poljoprivrednu djelatnost i registrirano je u Registru poljoprivrednih gazdinstava kao nosilac gazdinstva.

"Ruralni razvoj" podrazumijeva skup politika, mjera i aktivnosti koje za cilj imaju sveobuhvatan ekonomski, socijalni i kulturni napredak stanovništva ruralnih područja i koje se planiraju i provode uz uvažavanje principa održivog razvoja, očuvanja i unapređenja kvaliteta okoliša.

"Organski proizvod" podrazumijeva poljoprivredni proizvod koji je proizveden prema principima organske poljoprivredne proizvodnje, koji uključuju specifične metode organske proizvodnje na poljoprivrednom gazdinstvu, kao i djelatnosti uključen u daljnju preradu, pakiranje i označavanje proizvoda u skladu sa ciljevima, principima i pravilima određenim zakonom.

"Tržišni red" je zajedničko ime za uredbе, odluke i mjere kojima se utiče na ponudu i potražnju za pojedinim grupama poljoprivrednih i prehrambenih proizvoda pomoću različitih zaštitnih instrumenata usmjerenih u cilju uređenja nivoa cijena poljoprivrednih proizvoda, te stabilnosti dohotka poljoprivrednih proizvođača.

II CILJEVI I MJERE POLJOPRIVREDNE POLITIKE

Član 4.

Ciljevi poljoprivredne politike

Ciljevi poljoprivredne politike u Federaciji su:

1. povećanje samodovoljnosti domaćim poljoprivrednim proizvodima i stvaranje uvjeta u kojima će se potrošačima osigurati odgovarajuća i stabilna ponuda poljoprivrednih proizvoda u skladu sa njihovim zahtjevima, posebno u pogledu cijene i kvaliteta, te zdravstvene ispravnosti hrane,
2. povećanje i unapređenje poljoprivredne proizvodnje i izvoza s ciljem jačanja konkurentnosti na domaćem i inozemnom tržištu,
3. osiguranje stabilnog poljoprivrednog dohotka i omogućavanje adekvatnog životnog standarda poljoprivrednim proizvođačima,
4. tehničko-tehnološko unapređenje sektora poljoprivrede,
5. osiguranje harmonizacije i integracije sektora poljoprivrede u EU i globalno tržište,
6. racionalno korištenje i očuvanje prirodnih resursa, zaštita okoline i unapređenje integralne i organske poljoprivrede,
7. razvoj i očuvanje ruralnih područja i očuvanje tradicionalnih ruralnih vrijednosti,
8. iznalaženje povoljnijih uvjeta za rješavanje radno-pravnog statusa poljoprivrednih proizvođača.

Član 5.

Srednjoročna strategija razvoja poljoprivrednog sektora

Poljoprivredna politika provodi se prema Srednjoročnoj strategiji razvoja poljoprivrednog sektora u Federaciji (u daljnjem tekstu: poljoprivredna strategija) koja sadrži kratkoročne i srednjoročne ciljeve, mjere, vremenski slijed, nosioce i rokove ostvarenja tih ciljeva u sektoru poljoprivrede i donosi se za period od pet godina. Federalno ministarstvo poljoprivrede, vodoprivrede i šumarstva (u daljnjem tekstu: Federalno ministarstvo poljoprivrede) u saradnji sa kantonalnim ministarstvima nadležnim za poslove poljoprivrede utvrđuje i priprema osnovne elemente za izradu poljoprivredne strategije.

Federalni ministar poljoprivrede, vodoprivrede i šumarstva (u daljnjem tekstu: federalni ministar poljoprivrede) imenuje ekspertnu komisiju za izradu poljoprivredne strategije nakon čega se poljoprivredna strategija stavlja u javnu stručnu raspravu i dostavlja na razmatranje i utvrđivanje prijedloga Vladi Federacije Bosne i Hercegovine (u daljnjem tekstu: Vlada Federacije).

Poljoprivrednu strategiju usvaja Parlament Federacije Bosne i Hercegovine (u daljnjem tekstu: Parlament Federacije) za period od najviše pet godina.

Federalni ministarstvo poljoprivrede donosi godišnji operativni program implementacije poljoprivredne strategije najkasnije do 31.03. tekuće godine.

Član 6.

Mjere poljoprivredne politike

Mjere poljoprivredne politike su one kojima se ostvaruju ciljevi poljoprivredne politike iz člana 4. ovog Zakona, a koje se donose na državnom, federalnom, kantonalnom i općinskom nivou.

Mjere podrške za poljoprivredu i ruralni razvoj postepeno će se prilagođavati na svim nivoima vlasti u cilju usklađivanja sa vrstama mjera u EU.

S obzirom na područje djelovanja mjere poljoprivredne politike dijele se na mjere:

1. tržišno-cjenovne politike,
2. strukturne politike,
3. zemljišne politike,
4. novčanih podrški u poljoprivredi.

"Službene novine Federacije BiH", br. 88/07, 04/10, 07/13

Mjere poljoprivredne politike moraju biti međusobno usklađene i moraju se provoditi prema principima neutralnosti i ravnopravnosti.

Mjere poljoprivredne politike iz nadležnosti Federacije finansiraju se iz budžeta Federacije Bosne i Hercegovine (u daljnjem tekstu: budžet Federacije) i drugih izvora, a mjere poljoprivredne politike iz nadležnosti kantona finansiraju se iz budžeta kantona.

Mjere tržišno-cjenovne politike

Član 7.

Tržišno-cjenovnom politikom utiče se na stabilnost domaćeg tržišta poljoprivrednih proizvoda uz istovremeno jačanje konkurentnosti poljoprivrede u Federaciji, kao i na provođenje obaveza u skladu sa međunarodnim trgovinskim sporazumima.

Tržišno-cjenovnu politiku sačinjavaju sljedeće grupe mjera:
propisane cijene,
intervencije na domaćem tržištu,
mjere poticanja prodaje i potrošnje,
trgovinske mjere.

Član 8.

Tržišni red

Za pojedine grupe poljoprivrednih proizvoda Vlada Federacije može na prijedlog federalnog ministra poljoprivrede, uz saglasnost federalnog ministra trgovine a u skladu sa poljoprivrednom strategijom, propisati tržišne redove kojima se uređuje tržište tih grupa proizvoda primjenom propisanih mjera tržišno-cjenovne politike.

Tržišnim redovima podupire se proizvodnja i prodaja različitih poljoprivrednih proizvoda, određuje obim i vrsta zaliha u cilju stvaranja uvjeta za transparentnost tržišta i smanjenje prevlasti trgovaca u odnosu na proizvođače i potrošače.

Član 9.

Propisane cijene

Propisane cijene u skladu sa ovim Zakonom su: ciljne, garantovane, minimalne - otkupne i uvozna prag-cijena.

Ciljne cijene omogućavaju zadovoljavajući nivo dohotka za pojedine poljoprivredno-prehrambene proizvode. Garantovane cijene omogućavaju, uz primjereni obim proizvodnje, minimalan nivo dohotka za pojedine poljoprivredne proizvode. Po garantovanim cijenama Federacija putem Federalne direkcije robnih rezervi i u skladu sa tržišnim redovima iz člana 8. ovog Zakona otkupljuje pojedine poljoprivredne proizvode.

Minimalne - otkupne cijene su cijene po kojima je prerađivač, koji ostvaruje podršku u sklopu tržnog reda iz člana 8. ovog Zakona, obavezan otkupiti poljoprivredne proizvode od poljoprivrednog gazdinstva i poljoprivrednih proizvođača.

Uvozna prag-cijena je najniži nivo cijena na granici određenih poljoprivredno-prehrambenih proizvoda uvoznog porijekla kojima se osigurava da stabilnost domaćeg tržišta ne bude ugrožena uvozom tih proizvoda po cijenama nižim od prag-cijene.

Član 10.

Propisane cijene iz člana 9. ovog Zakona određuju se u skladu sa poljoprivrednom strategijom.

Garantovane i minimalne - otkupne cijene propisuje Vlada Federacije na osnovu usaglašenog prijedloga federalnog ministra poljoprivrede i federalnog ministra trgovine, najkasnije do 31.03. tekuće godine.

Vlada Federacije na prijedlog federalnog ministra poljoprivrede priprema prijedlog kojim se utvrđuje uvođenje uvoznih prag-cijena.

"Službene novine Federacije BiH", br. 88/07, 04/10, 07/13

Prijedlog iz stava 3. ovog člana dostavlja se nadležnom ministarstvu za poslove poljoprivrede Bosne i Hercegovine.

Član 11.

Intervencije na domaćem tržištu

Mjere intervencije na domaćem tržištu provode se izuzetno i u cilju sprečavanja većih poremećaja u ponudi i potražnji na domaćem tržištu, te stabilizovanja cijena poljoprivrednih proizvoda.

Vlada Federacije na prijedlog federalnog ministra poljoprivrede i uz mišljenje Federalnog ministarstva trgovine može, u skladu sa tržišnim redovima iz člana 8. ovog Zakona, uvesti sljedeće mjere stabilizovanja tržišta poljoprivrednih proizvoda:

1. interventnu kupovinu i prodaju,
2. povlačenje poljoprivrednih proizvoda sa domaćeg tržišta,
3. podršku skladištenju poljoprivrednih proizvoda.

Provođenje mjera iz stava 2. ovog člana vrši se putem Federalne direkcije robnih rezervi.

Član 12.

Interventna kupovina i prodaja

Interventna kupovina i prodaja iz člana 11. stav 2. tačka 1. ovog Zakona podrazumijeva kupovinu i prodaju po garantovanim cijenama i provodi se na način da se od poljoprivrednih proizvođača otkupe svi ponuđeni proizvodi za koje je utvrđena garantovana cijena.

Intervencijski mehanizam iz stava 1. ovog člana može djelovati i u suprotnom smjeru na način da se tržišne cijene podignu na nivo ciljne cijene i otkupljeni proizvodi vrate na tržište i stvori veća ponuda koja će dovesti do toga da se cijene vrate u okvire željenog cjenovnog područja između ciljne i zagarantovane cijene.

Član 13.

Povlačenje poljoprivrednih proizvoda

Povlačenje poljoprivrednih proizvoda sa domaćeg tržišta iz člana 11. stav 2. tačka 2. ovog Zakona je mjera koja podrazumijeva provođenje aktivnosti koje će omogućiti da se otkupljeni proizvodi kasnije ne pojavljuju na domaćem ili ino-tržištu u jednakom obliku već kao prerađeni, dorađeni ili pretvoreni u neprehrambene proizvode.

Mjera iz stava 1. ovog člana može se provesti i na način da se otkupljeni proizvodi unište u cilju uravnoteženja cijena.

Član 14.

Podrška skladištenju poljoprivrednih proizvoda

Podrška skladištenju poljoprivrednih proizvoda iz člana 11. stav 2. tačka 3. ovog Zakona je mjera kojoj je cilj održavanje ravnoteže u ponudi i potražnji određenih poljoprivrednih proizvoda na domaćem tržištu, odnosno održavanje cijena poljoprivrednih proizvoda na način da se subvencionira dio troškova skladištenja.

Član 15.

Mjere poticanja prodaje i potrošnje

Mjere poticanja prodaje i potrošnje poljoprivrednih proizvoda donose se radi jačanja konkurentnosti poljoprivrede u Federaciji i poticanja domaće potrošnje poljoprivrednih proizvoda.

"Službene novine Federacije BiH", br. 88/07, 04/10, 07/13

Vlada Federacije na prijedlog federalnog ministra poljoprivrede može zbog poticanja prodaje i potrošnje poljoprivrednih proizvoda uvesti sljedeće mjere:

1. nagrađivanje prodaje i poboljšanje kvaliteta,
2. podrška pripremi proizvoda za tržište,
3. podrška potrošnji.

Član 16.

Trgovinske mjere

Trgovinske mjere provode se zbog uravnoteženja tržišta poljoprivrednih proizvoda.

Trgovinske mjere, u smislu ovog Zakona, jesu carine i carinske kvote koje se utvrđuju u skladu sa obavezama preuzetim u skladu sa međunarodnim sporazumima koje je zaključila Bosna i Hercegovina. Vlada Federacije na prijedlog federalnog ministra poljoprivrede priprema prijedlog kojim se utvrđuju načini i kriteriji raspodjele carinskih kvota za poljoprivredno-prehrambene proizvode za sljedeću godinu. Prijedlog iz stava 3. ovog člana dostavlja se nadležnom ministarstvu za poslove poljoprivrede Bosne i Hercegovine.

Vlada Federacije predlaže Vijeću ministra Bosne i Hercegovine zaštitne mjere prilikom uvoza i izvoza poljoprivrednih proizvoda u skladu sa međunarodno prihvaćenim obavezama Bosne i Hercegovine.

2. Mjere strukturne politike

Član 17.

Mjere strukturne politike čini skup mjera kojima se potiče efikasnost poljoprivredne proizvodnje radi osiguranja stabilnog dohotka i zadovoljavajućeg životnog standarda poljoprivrednika na seoskom području te ravnomjeran razvoj poljoprivrednih regija i seoskih područja.

Mjere strukturne politike su podrška:

područjima sa težim uvjetima privređivanja u poljoprivredi, razvoju poljoprivrede koja ne zagađuje prirodni okoliš i osigurava očuvanje biološke raznovrsnosti, investicijama u poljoprivredna gazdinstva, stručnom osposobljavanju za rad u poljoprivredi, osnaživanju spolne i dobne strukture poljoprivrednika, razvoju poljoprivrede u Federaciji i određenim poljoprivrednim granama u pojedinim agroekološkim regijama, dopunskim aktivnostima na poljoprivrednim gazdinstvima, organiziranju poljoprivrednika (osnivanje zadruga i udruženja te podrška razvojnim projektima zadruga i drugo), dohotku nekomercijalnim poljoprivrednim gazdinstvima, odnosno poljoprivrednicima, drugim mjerama za unapređenje poljoprivredne proizvodnje i zaštitu usjeva.

Član 18.

Podrška područjima sa težim uvjetima privređivanja

Podrška područjima sa težim uvjetima privređivanja u poljoprivredi podrazumijeva pravo na novčanu nadoknadu kako bi se u tim područjima održala poljoprivredna proizvodnja i odnosi se na:

1. brdsko-planinska područja (određena nadmorska visina),
2. područja nepovoljnih hidroloških i pedoloških obilježja.

Podrškama iz stava 1. ovog člana osigurat će se odgovarajući nivo dohotka i životnog standarda poljoprivrednika sa tih područja te poboljšati njihov ekonomski položaj i smanjiti depopulacija.

Područja iz stava 1. ovog člana utvrdit će se posebnim zakonom.

Član 19.

Podrške za razvoj poljoprivrede koja ne zagađuje prirodni okoliš

Podrške za razvoj poljoprivrede koja ne zagađuje prirodni okoliš i osigurava očuvanje biološke raznovrsnosti namijenjene su:

poticanju uvođenja takve tehnologije u poljoprivrednu proizvodnju koja omogućava zaštitu i očuvanje prirodnih resursa kao što su poljoprivredno zemljište i voda, te zaštita i očuvanje okoliša uopće, očuvanju za okoliš ugroženih područja i preduzimanju mjera za sprečavanje nastanka neplanskih, neobrađenih i neodržanih poljoprivrednih površina poljoprivrednih gazdinstva, očuvanju poljoprivredne biološke raznovrsnosti ekoloških sistema.

Član 20.

Podrške investicijama u poljoprivredna gazdinstva

Podrške investicijama u poljoprivredna gazdinstva uvode se zbog povećanja tehničko-tehnološkog nivoa i konkurentnosti proizvodnje, snižavanja proizvodnih troškova i poboljšanja kvaliteta poljoprivredno-prehrambenih proizvoda i namijenjene su za:

- izgradnju sistema za navodnjavanje,
- podizanje višegodišnjih zasada u voćarstvu i vinogradarstvu,
- uređenje zemljišta i okrupnjavanje posjeda,
- izgradnju i opremanje u stočarskoj proizvodnji,
- nabavku mehanizacije i opreme u poljoprivredi,
- izgradnju novih te rekonstrukciju i opremanje postojećih ribnjaka,
- ulaganja u proizvodnju, pripremu, čuvanje i plasman poljoprivrednih proizvoda (oprema, građevinski objekti i drugo),
- unapređenje organske i integralne proizvodnje,
- druge namjene određene zakonom.

Član 21.

Podrške stručnom osposobljavanju za rad u poljoprivredi

Podrške stručnom osposobljavanju za rad u poljoprivredi namijenjene su za omogućavanje sticanja dodatnih znanja i vještina koja su nužna radi ekonomski uspješnijeg i kvalitetnijeg upravljanja poljoprivrednim gazdinstvima kroz organiziranje posebnih oblika obrazovanja i obuke poljoprivrednika i proizvodnog preusmjerenja.

Posebne oblike obrazovanja i obuke poljoprivrednika mogu organizirati institucije koje ovlasti Federalno ministarstvo poljoprivrede.

Način organiziranja posebnih oblika obrazovanja i obuke poljoprivrednika, kao i kriterije koje trebaju ispunjavati institucije za obavljanje te djelatnosti propisuje federalni ministar poljoprivrede.

Član 22.

Podrške osnaživanju spolne i dobne zastupljenosti poljoprivrednika

Podrške osnaživanju spolne i dobne zastupljenosti poljoprivrednika provode se zbog poboljšanja spolne, dobne i obrazovne strukture poljoprivrednika na porodičnim poljoprivrednim gazdinstvima, unapređenja njihove privredne mogućnosti i afirmacije žena i mladih kao poljoprivrednih proizvođača, nosilaca porodičnog poljoprivrednog gazdinstva i učesnika u ostvarivanju strateških razvojnih ciljeva u poljoprivredi.

Podrška iz stava 1. ovog člana provodi se kroz davanje posebnih olakšica i stimulacija za investicije u ruralnim područjima, što će se definirati posebnim programom Vlade Federacije za svaku budžetsku godinu na prijedlog Federalnog ministarstva poljoprivrede.

Član 23.

Podrške razvoju poljoprivrede i određenih poljoprivrednih grana u pojedinim agroekološkim regijama

Podrške razvoju poljoprivrede i određenih poljoprivrednih grana u pojedinim agroekološkim regijama usmjerene su u cilju poticanja određene poljoprivredne proizvodnje u regijama u kojima postoje povoljni agroekološki uvjeti i odgovarajuća proizvodna konkurentnost.

Bliži kriteriji sa listom poljoprivrednih proizvoda koji imaju proizvodnu konkurentnost u pojedinim regijama određuju se u godišnjem operativnom programu implementacije poljoprivredne strategije iz člana 5. stav 5. ovog Zakona najkasnije do 31.03. tekuće godine.

Član 24.

Podrška dopunskim aktivnostima na poljoprivrednim gazdinstvima

Podrška dopunskim aktivnostima na poljoprivrednim gazdinstvima usmjerena je na poticanje tradicionalnih proizvodnji sa sela, razvijanje seoskog turizma i eko-seoskog turizma, preradu primarnih poljoprivrednih proizvoda u proizvode veće dodate vrijednosti, kao i za direktnu prodaju poljoprivrednih proizvoda i druge aktivnosti kojima se može ostvariti veći i dodatni dohodak na poljoprivrednom gazdinstvu.

Član 25.

Mjere strukturne politike provode se prema Zakonu o novčanoj podršci u primarnoj poljoprivrednoj proizvodnji ("Službene novine Federacije BiH", broj 28/04), te drugim programima Vlade Federacije.

Član 26.

Kantoni i jedinice lokalne samouprave mogu propisati dodatne mjere strukturne politike za određeno područje, a u skladu sa provedbenim dijelom poljoprivredne strategije i kantonalnim strategijama za razvoj poljoprivrede.

Novčane podrške iz stava 1. ovog člana osiguravaju se u budžetu kantona i budžetu jedinica lokalne samouprave.

3. Mjere zemljišne politike

Član 27.

Mjere zemljišne politike čini skup mjera kojima se utiče na pravilno i racionalno gospodarenje poljoprivrednim zemljištem kao dobrom od interesa za Federaciju u skladu sa važećim propisima i uz sistemsku zaštitu okoliša.

Mjere zemljišne politike su:

1. dodjela prava korištenja (koncesija i zakup) i prodaja poljoprivrednog zemljišta u vlasništvu države poljoprivrednim gazdinstvima radi obavljanja poljoprivredne djelatnosti,
2. unapređenje gospodarenja poljoprivrednim zemljištem što podrazumijeva grupisanje zemljišta poljoprivrednih gazdinstava u veće i pravilnije čestice i izgradnju prateće infrastrukture (saobraćajnice, hidrotehnički, hidromelioracijski i agromelioracijski zahvati oko uređenja zemljišta),
3. zaštita poljoprivrednog zemljišta od neracionalnog korištenja, infekcije, kontaminacije, degradacije i destrukcije,
4. zaštita zemljišta od erozije,
5. utvrđivanje namjene i pogodnosti korištenja poljoprivrednih zemljišta (jako strme oranice pretvoriti u pašnjake ili pošumiti), odnosno promijena načina korištenja ovih zemljišta,
6. uspostavljanje sistema kontrole plodnosti tla,
7. donošenje programa uređenja poljoprivrednog zemljišta (odvodnjavanje, navodnjavanje, komasacije i dr.),
8. uvođenje zemljišnog monitoringa, odnosno praćenje stanja i promjena na zemljištu i u zemljištu,
9. ostale mjere.

"Službene novine Federacije BiH", br. 88/07, 04/10, 07/13

Ove mjere detaljnije se razrađuju Zakonom o poljoprivrednom zemljištu ("Službene novine Federacije BiH", broj 1/98).

Program aktivnosti potreban za unapređenje gospodarenja poljoprivrednim zemljištem iz stava 2. tač. 2., 7. i 8. ovog člana na prijedlog federalnog ministra poljoprivrede, federalnog ministra pravde, federalnog ministra prostornog uređenja, direktora Federalnog zavoda za agropedologiju i direktora Federalne geodetske uprave donosi Vlada Federacije.

4. Mjere novčanih podrški u poljoprivredi

Član 28.

Mjere novčanih podrški u poljoprivredi su poticajna sredstva iz Budžeta Federacije Bosne i Hercegovine koja obuhvataju poticaje proizvodnji i plaćanja u sklopu mjera strukturne politike.

Mjere podrški proizvodnji provode se kroz model poticaja proizvodnji, a plaćanja u sklopu mjera strukturne politike provode se kroz model podrške dohotku, model kapitalnih ulaganja, model ruralnog razvoja i model ostalih strukturnih podrški.

Mjere novčanih podrški u poljoprivredi provode se u skladu sa Strategijom poljoprivrede i ovim zakonom, do iznosa sredstava planiranih budžetom za te namjene za određenu fiskalnu godinu.

Prioriteti, struktura ulaganja po pojedinim modelima iz stava 2. ovog člana i uvjeti koje moraju ispunjavati poljoprivredna gazdinstva da bi ostvarila podršku utvrdit će se Zakonom o novčanoj podršci u poljoprivredi i ruralnom razvoju Federacije BiH odnosno zakonima o novčanim podrškama u kantonima.

III KORISNICI - KLIJENTI

Član 29.

Korisnici novčanih sredstava i drugih oblika podrške u poljoprivredi, odnosno klijenti (u daljnjem tekstu: korisnici - klijenti) mogu biti pravna lica sa sjedištem u Federaciji i fizička lica koja imaju prebivalište u Federaciji, a koja su registrirana za poljoprivrednu proizvodnju i upisana kao poljoprivredni proizvođači u Registar poljoprivrednih gazdinstava i Registar klijenata, pod uvjetom da proizvode za tržište ili pružaju usluge na tržištu te ispunjavaju i druge uvjete koje propisuje federalni ministar poljoprivrede posebnim propisima, a u skladu sa Zakonom o novčanoj podršci u primarnoj poljoprivrednoj proizvodnji.

Korisnici - klijenti ostvaruju novčana sredstva na osnovu podnesenog zahtjeva i dužni su ih namjenski upotrebljavati.

Namjenska upotreba novčanih sredstava detaljnije se razrađuje u zakonima o novčanoj podršci Federaciji i kantonima.

Korisnik-klijent dužan je vratiti novčana sredstva dobivena na osnovu netačnih podataka i/ili ako dobivena sredstva nenamjenski utroši zajedno sa zateznim kamatama u visini koja je zakonom propisana u roku od 30 dana

od dana donošenja rješenja kojim je utvrđeno postojanje netačnih podataka ili nenamjensko trošenje dobivenih novčanih sredstava.

U slučaju iz stava 4. ovog člana, korisnik-klijent može podnijeti novi zahtjev za sticanje prava iz stava 1. ovog člana po isteku tri godine računajući od dana povrata novčanih sredstava uključujući zakonske zatezne kamate u

cjelini, a na osnovu rješenja kojim je federalni ministar poljoprivrede ili poljoprivredni inspektor naredio korisniku-klijentu prava povrat sredstava.

Korisnici-klijenti moraju čuvati dokumentaciju na osnovu koje su ostvarili novčana sredstva najmanje tri godine računajući od dana dobivanja sredstava.

Svi korisnici-klijenti koji podnose zahtjeve za novčane podrške moraju biti upisani u registre iz čl. 46. i 49. ovog zakona

Sve podatke upisane u Registar klijenata u Federaciji Federalno ministarstvo poljoprivrede dužno je dostaviti nadležnom organu na nivou Bosne i Hercegovine s ciljem upisa u Centralni registar klijenata.

Član 30.

Organizaciona jedinica za podrške

U cilju osiguranja postepenog prilagođavanja sistema plaćanja sa sistemom EU uspostaviti će se posebna organizaciona jedinica za podrške u sastavu Federalnog ministarstva poljoprivrede koja će operativno provoditi mjere tržišne i strukturne politike i plaćanje novčanih podrški.

Ova jedinica će harmonizirati svoj rad i aktivno saradivati sa Upravom za harmonizaciju sistema plaćanja Bosne i Hercegovine, odnosno odgovarajućom agencijom za poljoprivredna tržišta, ruralni razvoj i plaćanja u Bosni i Hercegovini kada se bude formirala u skladu sa državnim Zakonom o poljoprivredi, prehrani i ruralnom razvoju.

Federalni ministar poljoprivrede detaljnije propisuje sastav, organizaciju i zadatke organizacione jedinice iz stava 1. ovog člana.

IV PORODIČNO POLJOPRIVREDNO GAZDINSTVO

Član 31.

Porodično poljoprivredno gazdinstvo definirano članom 3. ovog Zakona je osnovni oblik organiziranja u poljoprivredi.

U zavisnosti od svoje ekonomske snage porodično poljoprivredno gazdinstvo može biti:

- a) komercijalno porodično poljoprivredno gazdinstvo,
- b) nekomercijalno porodično poljoprivredno gazdinstvo.

Porodična poljoprivredna gazdinstva imaju pravo na novčane podrške pod uvjetom da su upisana u Registar poljoprivrednih gazdinstava.

Član 32.

Komercijalna porodična poljoprivredna gazdinstva sa aspekta korištenja prava na novčane podrške razvrstavaju se u ciljne grupe prema sljedećim kriterijima:
korištena poljoprivredna površina,
spolna i dobna struktura radno aktivnih u poljoprivredi (vlasništvo i upravljanje jednog ili više članova, odnosno zaposlenost članova domaćinstva na gazdinstvu),
vrsta poljoprivredne proizvodnje,
opremljenost kapitalnim sredstvima,
vrijednost godišnje prodaje poljoprivrednih proizvoda,
dohodak gazdinstva.

Detaljniju razradu kriterija iz stava 1. ovog člana i klasifikaciju porodičnih poljoprivrednih gazdinstava donosi federalni ministar poljoprivrede posebnim propisom.

V POLJOPRIVREDNIK

Član 33.

Poljoprivredniku definiranom u članu 3. ovog Zakona poljoprivredna djelatnost može biti jedino - glavno ili dopunsko zanimanje.

Poljoprivrednik koji proizvodi za tržište ili pruža usluge na tržištu ima pravo na novčane podrške.

U cilju ostvarenja svojih prava na novčane podrške koje su određene Zakonom o novčanoj podršci u primarnoj poljoprivrednoj proizvodnji kao i ostvarenja prava u skladu sa odredbama ovog Zakona, poljoprivrednik treba biti upisan u Registar poljoprivrednih gazdinstava i upisan u Registar klijenata te ispuniti i druge uvjete u skladu sa odredbama ovog Zakona nakon čega mu se izdaje iskaznica nosioca poljoprivrednog gazdinstva, odnosno poljoprivrednika.

"Službene novine Federacije BiH", br. 88/07, 04/10, 07/13

Izgled i sadržaj iskaznice nosioca poljoprivrednog gazdinstva, odnosno poljoprivrednika iz stava 3. ovog člana propisuje federalni ministar poljoprivrede posebnim propisom.

Član 34.

Poljoprivrednik ima pravo na penzijsko i zdravstveno osiguranje u skladu sa Zakonom o penzijskom i invalidskom osiguranju ("Službene novine Federacije BiH", br. 29/98 i 49/00) i Zakonom o zdravstvenom osiguranju ("Službene novine Federacije BiH", br. 30/97 i 7/02).

Ukoliko ispunjava uvjete propisane zakonskim propisima iz stava 1. ovog člana, poljoprivrednik je dužan obavezno osigurati sebe i članove porodičnog domaćinstva.

U slučajevima kada nisu obuhvaćeni obaveznim penzijskim i invalidskim osiguranjem, poljoprivrednici mogu sebi i članovima svoje porodice dobrovoljnim osiguranjem osigurati prava iz penzijskog i invalidskog osiguranja pod uvjetima i obimu utvrđenim zakonskim propisima koji reguliraju ovu oblast.

VI INSTITUCIONALNA PODRŠKA

Član 35.

Upravne organizacije za pružanje usluga u poljoprivredi

Institucionalna podrška obuhvata djelovanje organa državne, federalne i kantonalne uprave, jedinica lokalne samouprave, te različitih oblika stručnog i interesnog povezivanja poljoprivrednih gazdinstava u oblasti poljoprivrede.

Upravne organizacije - zavodi i agencije za pružanje usluga u poljoprivredi obavljaju stručne i upravne poslove koji se odnose na poljoprivredno-savjetodavnu službu, uzgojno-seleksijski i reprodukcijski rad u stočarstvu, sjemenarstvu i rasadničarstvu, zaštitu bilja, vinogradarstvo i vinarstvo, voćarstvo, povrćarstvo, poljoprivredno zemljište i poljoprivrednu mehanizaciju, poljoprivredno knjigovodstvo i drugo.

Upravne organizacije iz stava 2. ovog člana osnivaju Vlada Federacije i vlade kantona posebnim zakonom.

Član 36.

Agronomska komora

Radi očuvanja, unapređenja i zaštite interesa poljoprivredne profesije diplomirani inženjeri poljoprivrede/agronomi udružuju se u Agronomsku komoru Federacije Bosne i Hercegovine (u daljnjem tekstu: Agronomska komora).

Agronomska komora je samostalna profesionalna organizacija kojom rukovodi predsjednik Agronomske komore kojeg imenuje Skupština Agronomske komore.

Agronomska komora obavlja sljedeće poslove:

- osigurava uvjete za zadovoljenje stručnih potreba poljoprivrednih stručnjaka;
- organizira usaglašen nastup poljoprivrednih stručnjaka prema organima vlasti, institucijama i organizacijama u oblasti poljoprivrede,
- planira, prati i organizira stručno usavršavanje diplomiranih inženjera poljoprivrede/agronoma,
- pruža stručnu podršku u pripremi propisa u oblasti poljoprivrede,
- izdaje, produžava i oduzima odobrenje za samostalan rad svojih članova (licenca),
- saraduje u postupku oblikovanja programa studijskog obrazovanja i stručnog usavršavanja,
- daje mišljenje Federalnom ministarstvu poljoprivrede u postupku registracije fizičkih i pravnih lica za obavljanje poslova privatne poljoprivredno-savjetodavne službe,
- učestvuje u radu Federalnog vijeća za poljoprivredu i ruralna područja i Vijeća za istraživanja u poljoprivredi i ruralnom području,
- obavlja i druge poslove utvrđene Statutom.

Član 37.

Statutom Agronomске komore u skladu sa zakonskim propisima bliže se uređuje organizacija, djelokrug rada, upravljanje i finansiranje, članstvo u Agronomskoj komori, kao i druga pitanja od značaja za rad Agronomске komore.

Saglasnost na Statut Agronomске komore daje Federalno ministarstvo poljoprivrede.

Agronomska komora Federacije Bosne i Hercegovine registrovat će se kod nadležnog suda.

Poslovi Agronomске komore iz člana 36. stav 3. alineja druga smatraju se javnim ovlaštenjima

Član 38.

Poljoprivredna savjetodavna služba

Osnovna zadaća poljoprivredne savjetodavne službe je tehničko-tehnološko unapređenje porodičnih poljoprivrednih gazdinstava i pružanje stručne pomoći poljoprivrednicima s ciljem povećanja dobiti od poljoprivredne djelatnosti i dodatnih djelatnosti na gazdinstvima.

Poljoprivredna savjetodavna djelatnost se obavlja kao javna i privatna poljoprivredna savjetodavna služba.

Do donošenja posebnog zakona o poljoprivrednim savjetodavnim službama javnu poljoprivrednu savjetodavnu službu koordinirat će Federalno ministarstvo poljoprivrede, a obavljati federalni zavodi za poljoprivredu, kantonalne poljoprivredne savjetodavne službe, kantonalni zavodi za poljoprivredu i nadležne općinske službe.

Javna poljoprivredna savjetodavna služba finansira se iz budžeta Federacije, budžeta kantona i budžeta općina. Način finansiranja privatne poljoprivredne savjetodavne službe do donošenja posebnog zakona odredit će se propisom koji donosi federalni ministar poljoprivrede.

Privatnu poljoprivrednu savjetodavnu službu mogu obavljati fizička i pravna lica koja ispunjavaju uvjete koje propisuje federalni ministar poljoprivrede i uz prethodno pribavljeno mišljenje Agronomске komore.

Pravna i fizička lica koja ispunjavaju uvjete iz stava 5. ovog člana upisuju se u Registar privatnih poljoprivrednih stručnih službi koje vodi Federalno ministarstvo poljoprivrede.

Uputstvo o uvjetima, načinu upisa, vođenju i brisanju podataka iz registara privatnih poljoprivrednih stručnih službi donosi federalni ministar poljoprivrede.

Poljoprivredna savjetodavna djelatnost obuhvata:

davanje stručnih poljoprivrednih savjeta za konvencionalnu i organsku proizvodnju,
pružanje stručne pomoći poljoprivrednim gazdinstvima u realizaciji novčanih podrški u poljoprivredi,
prikaz novih tehnologija i tehnika,
primjenu naučnih dostignuća u praksi,
izradu programa gospodarskog korištenja zemljišta,
osposobljavanje za vođenje knjigovodstva i izradu kalkulacija proizvodnje na porodičnim poljoprivrednim gazdinstvima,
očuvanje ekološke ravnoteže,
unapređenje seoskog turizma i dodatnih djelatnosti na gazdinstvu,
pomoć u osnivanju različitih oblika udruživanja poljoprivrednika,
usmjeravanje u razvoj sela i cjelokupno ruralno područje i drugo.

Član 39.

Federalno ministarstvo poljoprivrede u skladu sa odredbama člana 38. stav 3. ovog Zakona obavlja sljedeće poslove:

predlaže i provodi politiku u oblasti poljoprivrednih savjetodavnih službi,
izrađuje poljoprivrednu savjetodavnu strategiju za Federaciju;
koordinira rad službi i prati stanje u ovoj oblasti,

"Službene novine Federacije BiH", br. 88/07, 04/10, 07/13

utvrđuje i planira godišnje savjetodavne programe i aktivnosti za Federaciju te prati njihovo provođenje i analizira učinke,
utvrđuje i razvija savjetodavne module koji uključuju program sticanja znanja,
koordinira i prati rad međunarodnih i domaćih organizacija koje provode projekte iz oblasti poljoprivrednih savjetodavnih službi,
po potrebi obavlja i druge poslove vezane za koordinaciju rada javnih i privatnih poljoprivrednih savjetodavnih službi.

Detaljna organizacija, zadaci i finansiranje poljoprivredne savjetodavne službe utvrdit će se posebnim zakonom.

Član 40.

Vijeće za istraživanje u poljoprivredi i ruralnom području

Za utvrđivanje poljoprivredne politike i uvjeta finansiranja primijenjenih istraživanja u poljoprivredi Federalno ministarstvo poljoprivrede osniva Vijeće za istraživanja u poljoprivredi i ruralnom području (u daljnjem tekstu: Vijeće).

Vijeće ima 15 članova i sačinjavaju ga predstavnici:
Federalnog ministarstva poljoprivrede (2 člana)
Visokih obrazovnih institucija i naučno-stručnih zavoda (5 članova)
Poljoprivrednih gazdinstava (4 člana)
Agronomske komore (1 član)
Privredne komore Federacije (1 član)
Prerađivačke industrije (1 član)
Udruženja poljoprivrednika Federacije (1 član).

Federalni ministar poljoprivrede donosi rješenje kojim se imenuje Vijeće na period od četiri godine. Članovima Vijeća pripada naknada za rad a visinu naknade određuje federalni ministar poljoprivrede u skladu sa zakonskim propisima.

U postupku imenovanja Vijeća federalni ministar poljoprivrede vodi računa o spolnoj i dobnoj strukturi njegovih članova.

Novčana sredstva za rad Vijeća osiguravaju se iz budžeta Federacije.

Vijeće radi i djeluje na osnovu donesenog Poslovnika o radu na koji saglasnost daje federalni ministar poljoprivrede.

Član 41.

Zaštita i predstavljanje interesa poljoprivrednih gazdinstava

Unapređenje, zaštita i predstavljanje interesa poljoprivrednih gazdinstava i poljoprivrednih proizvođača ostvaruju se u udruženjima i grupacijama koje se osnivaju u Privrednoj komori Federacije, kao i ostalim udruženjima, asocijacijama i grupacijama koje osnivaju poljoprivredni proizvođači i prerađivači na području Federacije, kantona i općina.

Član 42.

Poljoprivredni informativni centar

Poljoprivredni informativni centar je informativni sistem Federalnog ministarstva poljoprivrede koji obavlja sljedeće poslove:
prikuplja i sistematizira podatke, informacije i propisane evidencije iz djelokruga organa državne, federalne i kantonalne uprave, kao i jedinica lokalne samouprave, ustanova i slično, a koje su od važnosti za poljoprivredu,
prikuplja tržišne informacije u sektoru,

"Službene novine Federacije BiH", br. 88/07, 04/10, 07/13

prikuplja, obrađuje podatke i informacije za potrebe obavještanja o poljoprivredi koje ustanovljava federalni ministar poljoprivrede, odnosno nosioci poljoprivredne politike, prikuplja i objavljuje opće podatke i sve vrste informacija o poljoprivredi za javnu upotrebu, razmjenjuje podatke i informacije sa nadležnim inozemnim institucijama, ustanovama i službama u poljoprivredi.

Poslovi Poljoprivrednog informativnog centra iz stava 1. ovog člana ne odnose se na poslove iz djelokruga Federalnog zavoda za statistiku.

Član 43.

Federalno vijeće za poljoprivredu i ruralna područja

Vlada Federacije osniva Federalno vijeće za poljoprivredu i ruralna područja (u daljnjem tekstu: Vijeće za poljoprivredu) kao stručno i savjetodavno tijelo Vlade Federacije.

Vijeće za poljoprivredu ima sljedeće obaveze:

1. prati izradu i provođenje poljoprivredne strategije,
2. prati izradu i ocjenjuje zeleni izvještaj o stanju u poljoprivredi,
3. prati izradu i provođenje strategije ruralnog razvoja i štiti i profilira interese ruralnih zajednica u Federaciji Bosne i Hercegovine
4. daje mišljenje na prijedloge državnih i federalnih propisa i međunarodnih sporazuma iz područja poljoprivrede.

Vijeće za poljoprivredu ima 11 članova i sačinjavaju ga predstavnici:

1. Agronomske komore (2 člana),
2. Federalnog zadružnog saveza (1 član),
3. Udruženja poljoprivrednika (2 člana),
4. Visokih obrazovnih institucija i naučno-stručnih ustanova i zavoda koji se bave poljoprivredom, selom i ruralnim područjem (4 člana),
5. Privredne komore Federacije (2 člana).

Članove Vijeća za poljoprivredu na prijedlog federalnog ministra poljoprivrede imenuje Vlada Federacije vodeći računa o spolnoj i dobnoj strukturi Vijeća.

Mandat članova Vijeća za poljoprivredu je četiri godine.

Sredstva potrebna za rad Vijeća za poljoprivredu osiguravaju se u budžetu Federacije.

VII OBAVJEŠTAVANJE U POLJOPRIVREDI I VOĐENJE REGISTARA

Član 44.

Registri i evidencije

Federalno ministarstvo poljoprivrede i kantonalna ministarstva nadležna za poslove poljoprivrede, u skladu sa odredbama ovog Zakona, ustanovljavaju i vode sljedeće registre i evidencije:

- Registar poljoprivrednih gazdinstava,
- Registar klijenata,
- Registar privatnih poljoprivrednih savjetodavnih službi,
- Registar trajnih nasada (voćnjaci, vinogradi i drugo),
- Registar proizvođača sjemena i sadnog materijala,
- Registar proizvođača duhana,
- Registar proizvođača životinja,
- Registar proizvođača integralne proizvodnje,
- Registar proizvođača organske proizvodnje,
- Evidencija o podsticajnim sredstvima u poljoprivredi,
- Evidencija upotrebe poljoprivrednog zemljišta,

"Službene novine Federacije BiH", br. 88/07, 04/10, 07/13

Evidencija područja sa težim uvjetima proizvodnje u poljoprivredi, Pedološke osnove zemljišta.

Upis u registre i evidencije iz stava 1. ovog člana vrši se na osnovu uputstava koje donosi federalni ministar poljoprivrede.

Član 44a.

Radi stvaranja povoljnijeg ambijenta za investiranje u poljoprivredi, prehrani i ruralnom razvoju, Vlada Federacije BiH osniva garantni fond Federacije Bosne i Hercegovine (u daljnjem tekstu: Garantni fond). Garantni fond olakšava pokretanje investicija poljoprivrednim gazdinstvima (pravnim i fizičkim licima) u poljoprivredi, prehrani i ruralnom razvoju izdavanjem garancija na ime osiguranja cijelog kredita ili dijela kredita

koji Razvojna banka Federacije Bosne i Hercegovine i druge finansijske organizacije u Federaciji BiH odobravaju poljoprivrednim gazdinstvima.

Djelatnost, organizacija, zadaci i način finansiranja Garantnog fonda, utvrdit će se posebnim zakonom

Član 45.

Osim registara i evidencija navedenih u članu 44. stav 1. ovog Zakona Federalno ministarstvo poljoprivrede, odnosno upravne organizacije iz člana 35. stav 2. ovog Zakona mogu ustanoviti i voditi druge registre i evidencije, ako je to predviđeno ovim Zakonom ili drugim zakonima.

Osnovica za vođenje registara i evidencija te njihovih povezivanja je matični identifikacioni broj.

Član 46.

Registar poljoprivrednih gazdinstava i Registar klijenata

Federalno ministarstvo poljoprivrede, vodoprivrede i šumarstva je dužno obezbijediti tehničko provođenje i funkcionisanje Registra poljoprivrednih gazdinstava i Registra klijenata u Federaciji BiH kao i harmonizaciju i integraciju registara na državnom nivou u skladu s Odlukom o harmonizovanim registrima poljoprivrednih gazdinstava i harmonizovanim registrima klijenata BiH ("Službeni glasnik BiH", broj 85/07) te pristup podacima iz registra u Federaciji BiH, Ministarstvu spoljne trgovine i ekonomskih odnosa Bosne i Hercegovine.

Zahtjev za upis, promjenu ili brisanje podataka iz registra se podnosi nadležnoj općinskoj službi prema sjedištu privrednog društva, zadruge ili drugog pravnog lica i obrtnika, odnosno mjestu prebivališta nosioca porodičnog poljoprivrednog gazdinstva ili prebivališta drugog fizičkog lica, nezavisno od mjesta obavljanja poljoprivredne djelatnosti u Bosni i Hercegovini.

Podaci iz registra vode se u bazi podataka na elektronski način i obavezno se koriste za provođenje, kontrolu i usklađivanje sistema upravljanja mjerama podrški za poljoprivredu i ruralni razvoj radi podsticaja razvoja

poljoprivredne proizvodnje i ruralnih područja kao i za potrebe vođenja analitike i poljoprivredne statistike na teritoriji Federacije BiH.

Pristup podacima iz registra obezbjeđuje se i kantonalnim ministarstvima nadležnim za poslove poljoprivrede, za podatke sa područja svog kantona.

Propis o uslovima, načinu upisa, obrascima, vođenju i brisanju podataka iz registra poljoprivrednih gazdinstava i registra klijenata donosi federalni ministar poljoprivrede, vodoprivrede i šumarstva.

Propis iz stava 5. ovog člana mora biti usaglašen s Odlukom o harmonizovanim registrima poljoprivrednih gazdinstava i harmonizovanim registrima klijenata u BiH.

Član 47.

Upis u Registar poljoprivrednih gazdinstava

Upis u Registar poljoprivrednih gazdinstava obavezan je za porodična poljoprivredna gazdinstava koja:

1. prodaju vlastite proizvode na tržištu,
2. podnose zahtjeve za novčane podrške i druge oblike potpore u poljoprivredi,
3. trebaju biti evidentirani u ostalim registrima iz ovog Zakona.

"Službene novine Federacije BiH", br. 88/07, 04/10, 07/13

Prodaja iz stava 1. tačka 1. ovog člana odnosi se na: prodaju registriranim fizičkim i pravnim licima koja neposredno otkupljuju proizvode za preradu ili daljnju prodaju, direktnu prodaju.

Član 48.

Upis u Registar poljoprivrednih gazdinstava obavezan je i za pravna lica koja su registrirana za obavljanje poljoprivredne djelatnosti pri nadležnom sudu (privredna društva, zadruge) kao i obrtnike registrirane za obavljanje poljoprivredne djelatnosti pri nadležnom organu u slučajevima kada: podnose zahtjeve za novčane podrške i druge oblike potpore u poljoprivredi, trebaju biti evidentirani u ostalim registrima iz ovog Zakona.

Član 49.

Registar klijenata

Klijentima, u smislu ovog zakona, smatraju se fizička i pravna lica koja žele da ostvare pravo na podrške u poljoprivredi i ruralnom razvoju na teritoriji Federacije BiH i koja se kao takva upisuju u Registar klijenata. U Registar klijenata mogu se upisati i pravna i fizička lica koja nisu upisana u Registar poljoprivrednih gazdinstava jer ne obrađuju zemljište ili nemaju stoku, ali imaju pravo na određene mjere podrške za poljoprivredu i ruralni razvoj.

Pravo na podrške u poljoprivredi i ruralnom razvoju mogu ostvariti samo lica koja su upisana u Registar klijenata.

Podaci iz Registra klijenata koriste za potrebe obezbjeđenja kontaktnih informacija u vezi sa isplatom novčanih podrški u oblasti poljoprivrede i ruralnog razvoja

Član 50.

Poljoprivredno knjigovodstvo

Federalno ministarstvo poljoprivrede organizira sistem poljoprivrednih knjigovodstvenih podataka (u daljnjem tekstu: poljoprivredno knjigovodstvo) za potrebe praćenja promjena i nivoa poljoprivrednog dohotka poljoprivrednog gazdinstva, ocjene gospodarske uspješnosti poljoprivredne proizvodnje i analize mjera poljoprivredne politike.

Federalno ministarstvo poljoprivrede odgovorno je za organizaciju poljoprivrednog knjigovodstva, a pružanje stručne pomoći u uspostavi poljoprivrednog knjigovodstva na porodičnim poljoprivrednim gazdinstvima pružaju ustanove i zavodi iz člana 35. ovog Zakona.

Vrstu, obim i način prikupljanja knjigovodstvenih podataka propisuje federalni ministar poljoprivrede.

Član 51.

Anketa porodičnih poljoprivrednih gazdinstava

Radi sistemskog praćenja stanja i promjena socio-ekonomskih i regionalnih obilježja porodičnih poljoprivrednih gazdinstava Federalno ministarstvo poljoprivrede, odnosno od njega ovlašteno pravno lice provodi svake godine anketu porodičnih poljoprivrednih gazdinstava (u daljnjem tekstu: anketa).

Vrstu, obim i metodiku prikupljanja podataka iz stava 1. propisuje federalni ministar poljoprivrede, po prethodno pribavljenom mišljenju Federalnog zavoda za statistiku.

Član 52.

Zeleni izvještaj

Godišnji izvještaj o stanju poljoprivrede u prethodnoj kalendarskoj godini (u daljnjem tekstu: Zeleni izvještaj) u saradnji sa kantonalnim ministarstvima nadležnim za poslove poljoprivrede izrađuje Federalno ministarstvo

"Službene novine Federacije BiH", br. 88/07, 04/10, 07/13

poljoprivrede i dostavlja ga Vladi Federacije na utvrđivanje najkasnije do 15. maja tekuće godine, a Vlada Federacije ga dostavlja na prihvaćanje Parlamentu Federacije najkasnije do 30. juna tekuće godine.

Zeleni izvještaj sadrži ocjenu stanja i gospodarskog položaja poljoprivrede te prijedlog i način provođenja mjera poljoprivredne politike za sljedeći period.

Federalno ministarstvo poljoprivrede poslove izrade Zelenog izvještaja iz stava 1. ovog člana može povjeriti stručnoj instituciji, odnosno ovlaštenom pravnom licu u skladu sa propisima koje donosi federalni ministar poljoprivrede.

Zeleni izvještaj objavljuje se u "Službenim novinama Federacije BiH".

VIII UPRAVNI I INSPEKCIJSKI NADZOR

Član 53.

Upravni nadzor

Federalno ministarstvo poljoprivrede vrši upravni nadzor nad provođenjem ovog Zakona i propisa donesenih na osnovu ovog Zakona koji su ovim Zakonom stavljeni u nadležnost Federacije kao i upravni nadzor nad institucijama, ustanovama i organizacijama u obavljanju poslova određenih ovim Zakonom, a koji predstavljaju vršenje javnih ovlaštenja.

U vršenju nadzora nad obavljanjem poslova u vršenju javnih ovlaštenja iz stava 1. ovog člana Federalno ministarstvo poljoprivrede ostvaruje neposredan uvid i kontrolu u postupanju, vrši pregled akata i dokumentacije koje donose institucije i upravne organizacije u vršenju javnih ovlaštenja, daje instrukcije i smjernice za obavljanje poslova i traži podatke i obavještenja o obavljanju poslova u vršenju javnih ovlaštenja.

Federalno ministarstvo poljoprivrede vrši i nadzor nad kantonalnim organima uprave nadležnim za poslove poljoprivrede u dijelu izvršavanja federalne politike kao i provođenja mjera u oblasti agrara koji su od značaja za cijelu Federaciju.

Upravni nadzor nad kantonalnim organima uprave i institucijama koje vrše javna ovlaštenja vrši se u žalbenom postupku i putem ovlaštenja drugostepenog organa i po službenoj dužnosti.

Kantonalni organ uprave nadležan za poslove poljoprivrede vrši upravni nadzor nad provođenjem ovog Zakona i propisa donesenih na osnovu ovog Zakona koji su ovim Zakonom stavljeni u nadležnost kantona.

Član 54.

Inspeksijski nadzor

Inspeksijski nadzor u provođenju ovog Zakona i propisa donesenih na osnovu ovog Zakona vrše federalne poljoprivredne inspekcije organizirane u Federalnoj upravi za inspeksijske poslove i kantonalne poljoprivredne inspekcije organizirane u kantonalnim upravama za inspeksijske poslove.

Inspeksijski nadzor vrši se u skladu sa Zakonom o organizaciji organa uprave u Federaciji Bosne i Hercegovine ("Službene novine Federacije BiH", broj 35/05) i Zakonom o inspekcijama u Federaciji Bosne i Hercegovine ("Službene novine Federacije BiH", broj 69/05) - (u daljnjem tekstu: Zakon o inspekcijama).

Član 55.

Inspeksijski nadzor nad primjenom ovog Zakona neposredno vrše federalni i kantonalni poljoprivredni inspektori kao državni službenici sa posebnim ovlaštenjima i odgovornostima (u daljnjem tekstu: poljoprivredna inspekcija).

Član 56.

Pored ovlaštenja i dužnosti određenih Zakonom o inspekcijama poljoprivredna inspekcija je ovlaštena i dužana:

- nadzirati provedbu i primjenu ovog Zakona i podzakonskih propisa donesenih na osnovu ovog Zakona, vršiti inspeksijski nadzor nad provođenjem mjera tržišno-cjenovne politike,
- nadzirati primjenu i provedbu zakonskih propisa koji se odnose na raspodjelu i korištenje novčanih podrški u poljoprivredi, te utvrđivati nezakonito dobivanje ili nenamjensku upotrebu sredstava za novčane podrške u poljoprivred,
- naređivati korisniku - klijentu povrat sredstava u slučaju nezakonitog dobivanja sredstava ili nenamjenske upotrebe sredstava,
- vršiti inspeksijski nadzor nad radom upravnih organizacija - zavoda i agencija za pružanje stručnih usluga u poljoprivredi vezano za poslove koji se odnose na poljoprivredno-savjetodavnu službu, uzgojno-seleksijski i reproduksijski rad u stočarstvu, sjemenarstvu i rasadničarstvu, zaštiti bilja, vinogradarstvo i vinarstvo, voćarstvo, povrćarstvo, poljoprivredno zemljište i poljoprivrednu mehanizaciju, poljoprivredno knjigovodstvo i drugo,
- vršiti inspeksijski nadzor nad radom pravnih i fizičkih lica koja vrše privatnu poljoprivredno-savjetodavnu službu,
- vršiti inspeksijski nadzor u cilju provjere podataka koje dostavljaju poljoprivredna gazdinstva prilikom upisa u registre poljoprivrednih gazdinstava, registre klijenata kao i registre privatnih poljoprivrednih savjetodavnih službi i registre trajnih nasada,
- podnositi zahtjev za pokretanje prekršajnog postupka zbog povrede odredaba ovog Zakona i propisa donesenih na osnovu njega,
- obavljati i druge inspeksijske poslove vezano za primjenu ovog Zakona i propisa donesenih na osnovu njega.

Član 57.

Poljoprivredna inspekcija u skladu sa odredbama člana 27. Zakona o inspekcijama donosi godišnje programe rada i mjesečne planove rada vršenja inspeksijskih nadzora.

Pri izradi godišnjih programa i planova Federalna poljoprivredna inspekcija mora tražiti mišljenje Federalnog ministarstva poljoprivrede, a kantonalna poljoprivredna inspekcija mora tražiti mišljenje kantonalnih ministarstava nadležnih za poslove poljoprivrede.

Glavni federalni poljoprivredni inspektor mjesečno podnosi izvještaj o izvršenim inspeksijskim pregledima u oblasti poljoprivrede Federalnom ministarstvu poljoprivrede.

Glavni kantonalni poljoprivredni inspektori podnose mjesečne izvještaje kantonalnom ministarstvu nadležnom za poslove poljoprivrede vezano za izvršeni inspeksijski nadzor iz oblasti poljoprivrede.

Član 58.

Na rješenje federalnog poljoprivrednog inspektora o naloženim upravnim mjerama na osnovu ovog Zakona može se uložiti žalba u roku od osam dana od dana prijema rješenja.

O žalbi rješava Federalno ministarstvo poljoprivrede.

Žalba na rješenje federalnog poljoprivrednog inspektora o upravnim mjerama ne odgađa izvršenje tog rješenja.

Odredbe st. od 1. do 3. ovog člana odnose se i na zaključak federalnog inspektora protiv kojeg je dopuštena žalba.

Član 59.

Na rješenje kantonalnog poljoprivrednog inspektora o naloženim upravnim mjerama, na osnovu ovog Zakona, može se uložiti žalba u roku od osam dana od dana prijema rješenja.

O žalbi rješava direktor Federalne uprave za inspeksijske poslove.

"Službene novine Federacije BiH", br. 88/07, 04/10, 07/13

Žalba na rješenje kantonalnog poljoprivrednog inspektora o upravnim mjerama ne odgađa izvršenje tog rješenja.

Odredbe st. od 1. do 3. ovog člana odnose se i na zaključak kantonalnog inspektora protiv kojeg je dopuštena žalba.

Član 60.

Žalbu na rješenje i zaključak federalnog i kantonalnog poljoprivrednog inspektora, koji su doneseni u vršenju inspekcijaskog nadzora u skladu sa odredbama ovog Zakona, nadležni drugostepeni organi navedeni u čl. 58. i 59. ovog Zakona dužni su riješiti u roku od 15 dana od dana prijema žalbe. Ovo rješenje je konačan upravni akt i protiv njega se može pokrenuti upravni spor kod nadležnog suda.

IX KAZNENE ODREDBE

Član 61.

Novčanom kaznom u iznosu od 3.000 KM do 15.000 KM kaznit će se za prekršaj pravno lice - korisnik-klijent (poljoprivredno gazdinstvo - privredno društvo i zadruga) ako:
prilikom otkupa poljoprivrednih proizvoda ne otkupi ih po propisanim minimalno-otkupnim cijenama (član 9. stav 4.),
nenamjenski koristi dobivena novčana sredstva (član 29. stav 4.),
u namjeri da ostvari novčana sredstva i druge oblike podrške prema odredbama ovog Zakona prilikom podnošenja zahtjeva za upis u registar poljoprivrednih gazdinstva i registar klijenata da netačne podatke (član 44. stav 1. tač. 1. i 2.),
ne omogući provođenje nadzora nad poljoprivrednim inspektorima na način i u rokovima određenim odredbama Zakona o inspekcijama.

Novčanom kaznom u iznosu od 500 KM do 2.000 KM kaznit će se i odgovorno lice u pravnom licu za prekršaj iz ovog člana.

Član 62.

Novčanom kaznom u iznosu od 1.000 KM do 10.000 KM kaznit će se za prekršaj pravno lice - korisnik - klijent (poljoprivredno gazdinstvo - privredno društvo i zadruga) ako:
ne čuva dokumentaciju na osnovu koje su ostvarili pravo na novčane podrške u roku koji je propisan (član 29. stav 6. ovog Zakona).

Novčanom kaznom u iznosu od 500 KM do 1.000 KM kaznit će se i odgovorno lice u pravnom licu za prekršaj iz ovog člana.

Član 63.

Novčanom kaznom u iznosu od 300 KM do 1.500 KM kaznit će se za prekršaj korisnik - klijent - fizičko lice kao nosilac porodičnog poljoprivrednog gazdinstva i obrtnik ako:
u namjeri da ostvari novčana sredstva i druge oblike poticaja prema odredbama ovog Zakona prilikom podnošenja zahtjeva za upis u registre poljoprivrednih gazdinstva i registre klijenata da netačne podatke (član 44. stav 1. tač. 1. i 2.),
nenamjenski koristi dobivena novčana sredstva (član 29. stav 4.),
ne čuva isprave u skladu sa odredbama člana 29. stav 6. ovog Zakona,
ne omogući provođenje nadzora poljoprivrednog inspektora na način i u rokovima određenim odredbama Zakona o inspekcijama.

Član 64.

Novčanom kaznom u iznosu od 1.000 KM do 10.000 KM kaznit će se za prekršaj pravno lice koje obavlja poslove privatne savjetodavne poljoprivredne službe ako:
neovlašteno i bez upisa u registar iz člana 38. stav 5. ovog Zakona obavlja djelatnost privatne poljoprivredne savjetodavne službe,

"Službene novine Federacije BiH", br. 88/07, 04/10, 07/13

ne omogućiti provođenje nadzora poljoprivrednog inspektora na način i u rokovima određenim odredbama Zakona o inspekcijama.

Novčanom kaznom u iznosu od 500 KM do 1.000 KM kaznit će se i odgovorno lice u pravnom licu za prekršaj iz ovog člana.

Član 65.

Novčanom kaznom u iznosu od 300 KM do 1.500 KM kaznit će se za prekršaj fizičko lice koje obavlja poslove privatne savjetodavne poljoprivredne službe ako: neovlašteno i bez upisa u registar iz člana 38. stav 6. ovog Zakona obavlja djelatnost privatne poljoprivredne savjetodavne službe, ne omogućiti provođenje nadzora poljoprivrednog inspektora na način i u rokovima određenim odredbama Zakona o inspekcijama.

X PRIJELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE

Član 66.

Propise za čije donošenje je ovlaštena, na osnovu ovog Zakona, Vlada Federacije donijet će najkasnije u roku od godinu dana od dana stupanja na snagu ovog Zakona.

Član 67.

Propise za čije donošenje je ovlašten, na osnovu ovog Zakona, federalni ministar poljoprivrede donijet će najkasnije u roku od godinu dana od dana stupanja na snagu ovog Zakona.

Član 68.

Federalni ministar poljoprivrede donijet će rješenje o imenovanju Vijeća za istraživanja u poljoprivredi i ruralnom području na osnovu člana 40. stav 3. ovog Zakona u roku od 90 dana od dana stupanja na snagu ovog Zakona.

Član 69.

Federalno ministarstvo poljoprivrede obavezno je uspostaviti Registar poljoprivrednih gazdinstava i Registar klijenata na osnovu člana 44. stav 1. tač. 1. i 2. ovog Zakona najkasnije u roku od tri godine od dana stupanja na snagu ovog Zakona.

Član 70.

Vlada Federacije osnovat će Federalno vijeće za poljoprivredu i ruralna područja u skladu sa članom 43. stav 4. ovog Zakona u roku od 90 dana od dana stupanja na snagu ovog Zakona.

Član 71.

Federalno ministarstvo poljoprivrede obavezno je organizirati sistem poljoprivrednih knjigovodstvenih podataka iz člana 50. ovog Zakona kao i provođenje ankete na porodičnim poljoprivrednim gazdinstvima iz člana 51. ovog Zakona u roku od dvije godine od dana stupanja na snagu ovog Zakona.

Član 72.

Stupanjem na snagu ovog Zakona na teritoriji Federacije ostali zakonski i podzakonski propisi koji su se primjenjivali u oblasti poljoprivrede u Federaciji, a koji su u suprotnosti sa odredbama ovog Zakona, moraju se uskladiti najkasnije u roku od jedne godine računajući od dana stupanja na snagu ovog Zakona.

Do završetka postupka usklađivanja u slučaju različitih rješenja predviđenih u drugim propisima iz oblasti poljoprivrede primjenjivat će se odredbe ovog Zakona.

"Službene novine Federacije BiH", br. 88/07, 04/10, 07/13

Član 73.

Ovaj Zakon stupa na snagu narednog dana od dana objavljivanja u "Službenim novinama Federacije BiH".

PREDSJEDAVAJUĆI
DOMA NARODA
PARLAMENTA FEDERACIJE BiH

Stjepan Krešić

PREDSJEDAVAJUĆI
PREDSTAVNIČKOG DOMA
PARLAMENTA FEDERACIJE BiH

Safet Softić

Dodatak I. Spisak poljoprivrednih proizvoda

Poglavlje carinske tarife prema Zakonu o Carinskoj tarifi	NAZIV
POGLAVLJE 1	ŽIVE ŽIVOTINJE
POGLAVLJE 2	MESO I DRUGI JESTIVI KLAONIČNI PROIZVODI
POGLAVLJE 3	RIBE LJUSKAVCI, MEKUŠCI I OSTALI VODENI BESKRALJEŽNJACI
POGLAVLJE 4	MLIJEKO I MLIJEČNI PROIZVODI; JAJA PERADI I PTIČIJA JAJA; PRIRODNI MED, JESTIVI PROIZVODI ŽIVOTINJSKOG PORIJEKLA KOJI NISU SPOMENUTI NITI UKLJUČENI NA DRUGOM MJESTU
POGLAVLJE 5 05.04	PROIZVODI ŽIVOTINJSKOG PORIJEKLA KOJI NISU SPOMENUTI NITI UKLJUČENI NA DRUGOM MJESTU Životinjska crijeva, mjehuri i želuci (osim ribljih) cijeli ili u komadima, svježi, rashlađeni, smrznuti, soljeni, u slamuri, sušeni ili dimljeni
POGLAVLJE 6	ŽIVO DRVEĆE I DRUGE BILJKE; LUKOVICE, KORIJE NJE I SL. , REZANO CVIJEĆE I UKRASNO LIŠĆE
POGLAVLJE 7	JESTIVO POVRĆE, KORIJE NJE I GOMOLJI
POGLAVLJE 8	JESTIVO VOĆE I ORAŠASTI PLODOVI; KORE AGRUMA, DINJA I LUBENICA
POGLAVLJE 9	KAHVA, ČAJ, MATE-ČAJ, ZAČINI
POGLAVLJE 10	ŽITARICE
POGLAVLJE 11	PROIZVODI MLINSKE INDUSTRIJE; SLAD; SKROB; INULIN; PŠENIČNI GLUTEN
POGLAVLJE 12	ULJANO SJEMENJE I PLODOVI; RAZNO ZRNJE, SJEMENJE I PLODOVI; INDUSTRIJSKO LJEKOVITO BILJE; SLAMA I GLOMAZNA STOČNA HRANA (KRMIVA)
POGLAVLJE 13 1302.20	ŠELAK, GUME, SMOLE I OSTALI BILJNI SOKOVI I EKSTRAKTI Pektinske tvari, pektinati i pektati

<p>POGLAVLJE 15</p>	<p>MASTI I ULJA ŽIVOTINJSKOG I BILJNOG PORIJEKLA, TE PROIZVODI NJIHOVA RAZLAGANJA; PRERAĐENE JESTIVE MASTI; ŽIVOTINJSKI I BILJNI VOSKOVI</p>
<p>15.01</p>	<p>Svinjska mast (uključujući salo) i mast peradi</p>
<p>15.02</p>	<p>Masti od goveda, ovaca ili koza</p>
<p>15.03</p>	<p>Stearin od svinjske masti, ulje od svinjske masti, oleostearin, oleo-ulje i ulje od loja, neemulgirani, nemiješani ili na drugi način pripremljeni</p>
<p>15.04</p>	<p>Masti i ulja i njihove frakcije od riba ili morskih sisavaca, rafinirani ili nerafinirani, ali hemijski nemodificirani</p>
<p>15.07</p>	<p>Sojino ulje i njegove frakcije, rafinirani ili nerafinirani, ali hemijski nemodificirani</p>
<p>15.08</p>	<p>Ulje od kikirikija i njegove frakcije, rafinirani ili nerafinirani, ali hemijski nemodificirani</p>
<p>1509</p>	<p>Maslinovo ulje (dobiveno mehaničkim postupkom) i njegove frakcije, rafinirani ili nerafinirani, ali hemijski nemodificirani</p>
<p>15.10</p>	<p>Ostala maslinova ulja, dobivena solventnom ekstrakcijom i njihove frakcije, rafinirana ili nerafinirana, ali hemijski nemodificirana, uključujući mješavine tih ulja ili frakcija sa uljima</p>
<p>15.12</p>	<p>Ulje od sjemena suncokreta, šafranike i pamuka i njegove frakcije, rafinirani ili nerafinirani, ali hemijski nemodificirani</p>
<p>15.13</p>	<p>Ulje od kokosovog oraha (kopre), palmine jezgre (koštice) ili «babassu» ulje i njihove frakcije, rafinirane ili nerafinirane, ali hemijski nemodificirane</p>
<p>15.14</p>	<p>Ulje od repice ili ulje od ogrštice i njihove frakcije, rafinirane ili nerafinirane, ali hemijski nemodificirane</p>
<p>ex 15.15</p>	<p>Ostale biljne masti i ulja, nehlapivi (uključujući jojoba ulje) i njihove frakcije, rafinirani ili nerafinirani, ali hemijski nemodificirani/osim oznake 1515.60- ulje jojobe i njegove frakcije</p>
<p>15.16</p>	<p>Mast i ulja životinjskog i biljnog porijekla i njihove frakcije, djelomično ili potpuno hidrogenizirani, estreficirani, reestricirani ili elaidizirani, bez obzira na to jesu li rafinirani ili nerafinirani, ali dalje nepripremljenim</p>
<p>15.17</p>	<p>Margarin, jestive mješavine ili preparati masti ili ulja životinjskog ili biljnog porijekla ili od frakcija različitih masti ili ulja iz ovog poglavlja, osim jestivih masti ili ulja i njihovih frakcija iz tar. broja 15.16</p>
<p>15.18</p>	<p>Životinjske ili biljne masti i ulja i njihove frakcije, kuhani, oksidirani, dehidrirani, sumporni, puhani, polimerizirani zagrijavanjem u vakuumu ili inertnom plinu ili drugačije hemijski modificirani; nejestive mješavine i preparati od životinjskih i biljnih masti i ulja ili frakcija različitih masti ili ulja iz ovog poglavlja</p>
<p>15.22</p>	<p>Degras; ostaci dobiveni pri preradi masnih tvari i voskova životinjskog ili biljnog porijekla</p>

"Službene novine Federacije BiH", br. 88/07, 04/10, 07/13

POGLAVLJE 16	PRERAĐEVINE OD MESA, RIBE, LJUSKAVACA, MEKUŠACA ILI DRUGIH VODENIH BESKRALJEŽNJAKA
POGLAVLJE 17	ŠEĆER I PROIZVODI OD ŠEĆERA
17.01	Šećer od šećerne trske i šećerne repe i hemijski čista saharoza u krutom stanju
17.02	Ostali šećeri, uključujući hemijski čistu laktozu, maltozu, glukozu i fruktozu u krutom stanju; šećerni sirupi bez dodatih tvari za aromatizaciju ili za bojenje; umjetni med i mješavine umjetnog i prirodnog meda, karamel
17.03	Melase dobivene pri ekstrakciji ili rafiniranju šećera
POGLAVLJE 18	KAKAO I PROIZVODI OD KAKAA
18.01	Kakao u zrnu, cijeli ili lomljeni, sirovi ili prženi
18.02	Ljuske, kore, opne i ostali otpaci od kakaa
POGLAVLJE 20	PROIZVODI OD POVRČA, VOĆA, ORAŠASTIH PLODOVA I OSTALIH DIJELOVA BILJAKA
POGLAVLJE 22	PIĆA, ALKOHOLI I OCAT
22.04	Vino od svježeg grožđa uključujući pojačana vina; mošt od grožđa
22.06	Ostala fermentirana pića (npr. jabukovača, kruškovača, medovina)
22.07	Nedenaturirani etilni alkohol alkoholne jakosti 80 % volumena ili jači; etilni alkohol i ostali alkoholi, denaturirani bilo koje jednakosti
22.08	Nedenaturirani etilni alkohol jakosti manje od 80 % volumena, rakije, likeri i ostala alkoholna pića
2208.20	Alkoholna pića dobivena destilacijom vina, kljuka ili komine od grožđa
22.09	Ocat i nadomjestci octa dobiveni od octene kiseline
POGLAVLJE 23	OSTACI I OTPACI PREHRAMBENE INDUSTRIJE, PRIPREMLJENA ŽIVOTINJSKA HRANA
POGLAVLJE 24	DUHAN I PRERAĐENI NADOMJESCI DUHANA
24.01	Duhan sirovi ili neprerađeni; duhanski otpaci
POGLAVLJE 45	PLUTO I PROIZVODI OD PLUTA
45.01	Pluto prirodno, sirovo ili jednostavno pripremljeno; otpaci od pluta: pluto drobljeno, granulirano ili mljeveno
POGLAVLJE 53	OSTALA BILJNA TEKSTILNA VLAKNA; PAPIRNA PREĐA I TKANINE OD PAPIRNE PREĐE
53.01	Lan sirovi ili prerađeni neprerađen, kučina i laneni otpaci (uključujući i otpatke pređe i raščupane tekstilne materijale)
53.02	Konoplja sirova ili prerađivana, ali nepredena; kučina i otpaci od konoplje (uključujući otpatke pređe i raščupane tekstilne materijale)